

Endrei Istvánné A Férjével

Ezen a képen én vagyok a férjemmel. A férjem egyik nagynénje fényképész volt, és ő csinált rólunk egy fényképet 1942. március tizennyolcadikán. Édesanyámnak szántuk, aki nem volt boldog ettől a házasságtól. Meg akartuk őt valahogy békíteni. 'Anyukánknak szeretettel. Hédy Pista' -- ezt írtuk rá. Akkor nagyon divat volt ez a kockás, sottis gyapjú anyag, amiből a ruhám volt. Tiszta gyapjúsövet. A férjem, Endrei István Budapesten született 1914-ben, de Debrecenben élt a szüleivel. Zsidó származású volt, de római katolikusnak nevelték. Elég hamar feljött Debrecenből Budapestre, ahol az egyik nagybátyja istápolta. A nagybácsinak Földes volt a vezetékeve, a felesége, Etel volt a

férjem apjának a húga. A férjemet ő a feleségével örökbe akarta fogadni, de a szülei nem hagyták. Úgy kezelték, mint a saját gyereket. Volt egy beteg gyerekük, de az intézetben volt. Nagyon szerették a férjemet. Nagyon sokat törődtek vele. Őket a Dunába lőtték. A férjem hivatásos magvizsgáló volt a tőzsdén. Ez azt jelentette, hogy akik a tőzsdére hoztak eladni búzát vagy valamilyen terményt, azoknak a zsákban levő terményét megvizsgálta. A zsákba bedugtak egy hosszú csövet, aminek a vége üreges volt, és behullott a magból egy mennyiség, és a cső felső részén volt egy lyuk, és ő megvizsgálta ezt a magot, hogy milyen minőségű. Megállapította, hogy a termény első osztályú, másodosztályú stb., hogy mennyit lehet érte adni. A nagybátyja intézte el neki ezt a szaktanfolyamot, mert ő is a tőzsdén dolgozott. Ez a nagybácsi csípőficamos volt, nehezen tudott járni, de mindennap járt a tőzsdére. A Batthyány örökmécsesre nyílt a lakásuk ablaka, ott lakott. A tőzsde meg a Szabadság téren volt, ott, ahol most a tévészékház van. Az volt a tőzsdepalota. 1941-ben mentem férjhez. Csak polgári esküvőm volt, mert a férjem római katolikus volt és én zsidó. Reverzálist kötöttünk, hogy a születendő gyerek zsidó lesz. Így volt hajlandó anyám beleegyezni az esküvőbe. Rettentően el volt keseredve, mert a Dohány templomban szeretett volna nagy esküvőt, és ez nem lehetett. Amikor férjhez mentem, akkor kerültem a Károly körútra, és itt élek most is. Külön szerettem volna költözni a férjemmel, és lakást kerestem. Anyám kitett cédulákat a kapukra meg fákra, hogy aki szerez egy lakást a lányomnak, az kap két paplant. A testvérem gyakran eljárt bridzselni, és egy ilyen kártyaparti alkalmával tudta meg, hogy ez a Károly körúti lakás kiadó. Az egyik nő, aki barátnője volt az itteni gondnoknak, kérdezte, hogy ha ő szerez egy lakást, megkapja-e a paplant. Azt mondta a bátyám, hogyha idegennek adnánk, akkor miért ne adnánk neked is. Régi ismerősök vagyunk. Akkor fölhívott telefonon az üzletben, a Podmaniczky utcában, hogy mondjam meg a Károlynak, hogy menjen megnézni a lakást a Károly körútra. Eljöttünk, megnéztük, és a bátyám azt mondta, elég nagy, gyere, vegyünk ki. Akkor három hónapi lakbért kellett kifizetni. Ez volt 1941 áprilisában. 1942-től nehezen lehetett cselédet meg mosónőt kapni, mert a férfiak a fronton voltak, és a nők bementek a gyárba dolgozni. Ekkor már kénytelenek voltunk mi is besegíteni a házimunkába, főleg a vasalásba. Nálunk két napig mostak, mert sokan voltunk. Később már egyáltalán nem lehetett cselédlányt találni. Onnantól kezdve, mindent mi csináltunk. A férjemet közvetlenül az esküvőnk után behívták tényleges katonai szolgálatra. Akkor két év volt a kötelező katonai szolgálat. Be kellett neki vonulnia Gödöllőre. Kadét volt, de ott átváltották őt, és Gödöllőről vitték el. Még 1942. április végén találkozott vele egy unokatestvérem, kisegítette őt fehérneművel, és azóta nem tudunk róla semmit. 1943-ból van a Vöröskereszt által kiadott értesitésem, hogy eltűnt. Utána kaptam meg a halotti bizonyítványt. Zsitomirban, Oroszországban [Ukrajna] halt meg. Nem volt gyerekünk, mert nem éltünk egy évet sem együtt. Miután megözvegyültem, inkább anyáméknál tartózkodtam, de gyakran jöttem a saját lakásomba, nehogy kiadják másnak.